

LIETUVOS RESPUBLIKOS TABAKO KONTROLĖS ĮSTATYMAS

1995 m. gruodžio 20 d. Nr. I-1143
Vilnius

I SKYRIUS. BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatyme vartojamos pagrindinės sąvokos

Šiame įstatyme:

tabakas - bulvinių šeimos tabako (*Nicotiana*) genties augalas (*Nicotiana tabacum*, *Nicotiana rustica* ir kitos rūšys);

tabako gaminiai - iš bulvinių šeimos tabako (*Nicotiana*) genties augalo (*Nicotiana tabacum*, *Nicotiana rustica* ir kitų rūšių) lapų pagaminti rūkalai (cigaretės, cigarilės, papirosai, cigarai, pypkinis tabakas, machorka, kramtomasis ir uostomasis tabakas), turintys nikotino, dervų ir kitų kenksmingų medžiagų bei sukeliantys nikotinizmą (priklausomybę nuo nikotino);

tabako dervos - tabako dūmų kondensatas, turintis kancerogeninių ir kitų sveikatai kenksmingų medžiagų;

tabako gaminių reklama - bet kokia forma ir bet kokiomis perdavimo priemonėmis skelbiama informacija, kuria tiesiogiai skatinamas tabako gaminių įsigijimas ar vartojimas;

paslėpta tabako gaminių reklama - reklamos tikslu žodžiais ar vaizdais pateikiama informacija apie tabako gaminius gaminančias, importuojančias ar realizuojančias įmones, jų firmos vardą, prekės ženklą ar veiklą tokia forma, kuri gali suklaidinti reklamos vartotojus dėl šios informacijos pateikimo tikrojo tikslo. Toks informacijos pateikimas visais atvejais laikomas paslėpta reklama, kai už ją apmokama ar kitaip atsilyginama;

tabako gaminių rėmimas – vartotojui skirti informavimo ir įtikinėjimo veiksmai, skatinantys apsispręsti pirkti tabako gaminius. Rėmimu nelaikomas tabako gaminių gamintojo (rėmėjo) pavadinimo ar prekių ženklo vaizdavimas gamintojo (rėmėjo) remiamų renginių metu ir šių renginių rėmėjų sąrašuose;

tabako ir jo gaminių kontrolė - šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose numatytų tabako gaminių gamybos, importo, vidaus prekybos, vartojimo, tabako reklamos valstybinio reguliavimo priemonių, skirtų tabako gaminių vartojimui, taip pat jų vartojimo kenksmingoms pasekmėms sveikatai ir ūkiui mažinti, visuma;

švietimo įstaigos - ikimokyklinio ugdymo įstaigos, bendrojo lavinimo, profesinės, aukštesniosios mokyklos, vaikų papildomo ugdymo įstaigos: meno, sporto, kalbų, technikos, kitokio profilio mokyklos, taip pat vaikų vasaros stovyklos;

prekybos tabako gaminiais vieta – parduotuvių, kioskų, paviljonų, restoranų, kavinių, barų, bufetų, kitos tabako gaminiais prekiaujančių įmonių patalpos (įskaitant autoparduotuves), kuriose tabako gaminiai parduodami vartotojui (aptarnaujant pirkėjus lauko sąlygomis, prekybos tabako gaminiais vieta laikoma kasos aparato įrengimo vieta), bei patalpos, kuriose vykdoma tabako gaminių didmeninė prekyba;

socialinė reklama – socialinės gerovės, apimančios sveikos gyvensenos, sveikatos stiprinimo, ligų ir žalingų sveikatai įpročių profilaktiką, propagavimas bet kokiomis reklamos formomis ir priemonėmis.

Straipsnio pakeitimai:

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, [Nutarimas](#)

97.02.13, Žin., 1997, Nr.15-314 (97.02.19)

Nr. [VIII-1178](#), 99.05.11, Žin., 1999, Nr.50-1597 (99.06.09)

Nr. [IX-942](#), 2002-06-11, Žin., 2002, Nr. 68-2757 (2002-07-03)

2 straipsnis. Tabako kontrolės įstatymo paskirtis ir jo reguliuojami santykiai

Tabako kontrolės įstatymo paskirtis - mažinti tabako gaminių vartojimą ir jų sąlygojamas kenksmingas pasekmes gyventojų sveikatai.

Šis įstatymas reguliuoja santykius, susijusius su tabako auginimu, tabako gaminių gamyba, vidaus prekyba tabako gaminiais, jų laikymu, gabenimu, importu, tabako reklama, tabako gaminių vartojimu, bei nustato valstybės tabako kontrolės Lietuvos Respublikoje pagrindus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1178](#), 99.05.11, *Žin.*, 1999, Nr.50-1597 (99.06.09)

II SKYRIUS. TABAKO AUGINIMO, JO GAMINIŲ GAMYBOS, VIDAUS PREKYBOS, IMPORTO REGULIAVIMAS

3 straipsnis. Valstybės tabako kontrolės politikos principai

Valstybės tabako kontrolės politikos principai:

- 1) ginti žmogaus teises į gyvenimą be rūkymo;
- 2) ginti nerūkančiųjų teises į aplinką be tabako dūmų;
- 3) mokesčiais mažinti rūkalų prieinamumą;
- 4) drausti naudoti valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšas tabako auginimui, jo gaminių gamybai, vidaus prekybai ir importui plėtoti;
- 5) papildomai naudoti nustatytos dalies akcizų už tabako gaminius įmokas sveikatos programoms rengti ir įgyvendinti;
- 6) drausti tabako gaminių reklamą, jų realizavimo ir vartojimo rėmimą;
- 7) didinti visuomenės informuotumą apie rūkalų vartojimo daromą socialinę ir ekonominę žalą sveikatai;
- 8) skatinti rūkančiuosius mesti rūkyti.

Jeigu šio įstatymo 2 straipsnio antrojoje dalyje nurodyti santykiai nėra įstatymų sureguliuoti ir jiems negalima pritaikyti teisės aktų, reguliuojančių panašius santykius, nuostatų, tai sprendžiant kilusius ginčus taikomi šio straipsnio pirmojoje dalyje išvardyti principai.

4 straipsnis. Tabako auginimas

Tabaką auginti leidžiama juridiniams ir fiziniams asmenims, turintiems Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka išduotą leidimą, taip pat turintiems asmeniniam naudojimui iki 100 kvadratinų metrų žemės ploto - be leidimo. Maksimalų žemės ploto tabakui auginti dydį nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

5 straipsnis. Tabako gaminių asortimento ribojimas

Lietuvos Respublikoje draudžiama gaminti uostomąjį ir kramtomąjį tabaką.

6 straipsnis. Teisė gaminti tabako gaminius

Lietuvos Respublikoje įmonėms draudžiama gaminti tabako gaminius be Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos pavedimu Valstybinės tabako ir alkoholio kontrolės tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – VTAKT) nustatyta tvarka išduotos licencijos. Licencija gaminti tabako gaminius išduodama neterminuotam laikui.

Tabako gaminių gamybos licencijavimo taisyklės, remdamasi šiuo ir Lietuvos Respublikos įmonių įstatymu, nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1568](#), 00.03.16, *Žin.*, 2000, Nr.28-758 (00.04.05)

Nr. [IX-942](#), 2002-06-11, *Žin.*, 2002, Nr. 68-2757 (2002-07-03)

7 straipsnis. Tabako gaminių kokybės ir kenksmingų medžiagų kiekių juose reikalavimai

Tabako gaminių, kurie gaminami ir (ar) realizuojami Lietuvos Respublikoje, kokybės ir higienos rodikliai turi atitikti Lietuvos Respublikos teisės aktų, kurie rengiami ir tvirtinami Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka, reikalavimus.

Sveikatai kenksmingų medžiagų maksimalius kiekius tabako gaminiuose reglamentuoja higienos normos, kurios rengiamos ir tvirtinamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

Įmonės, pagaminusios ir (ar) realizavusios tabako gaminius, kurie neatitinka nustatytų kokybės reikalavimų, su sveikatai kenksmingų medžiagų kiekiais, kurie viršija nustatytas normas, atsako pagal įstatymus ir kitus teisės aktus.

Tabako gaminių kokybės ir higienos rodiklių atitikimo norminių dokumentų reikalavimams kontrolę vykdo Lietuvos Respublikos Vyriausybė nustatyta tvarka.

Tabako gaminių kokybės ir higienos ekspertizės pagrindus, tvarką ir įkainius nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

Jeigu šio įstatymo ir kitų teisės aktų įgaliotos kontrolės institucijos, tirdamos nustatyta tvarka paimtus tabako gaminių pavyzdžius, nustato, kad šie pavyzdžiai neatitinka nustatytų reikalavimų, laikoma, kad šių reikalavimų neatitinka visa tabako gaminių siunta, iš kurios buvo paimti pavyzdžiai. Tabako gaminių siuntos, kurios pagal kontrolės institucijų užsakymu atliktos ekspertizės išvadas pripažintos neatitinkančiomis šio įstatymo ir teisės aktų reikalavimų, turi būti sunaikinamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1178](#), 99.05.11, *Žin.*, 1999, Nr.50-1597 (99.06.09)

8 straipsnis. Tabako gaminių importo reikalavimai

Lietuvos Respublikos, kitų šalių piliečiams leidžiamą įvežti į Lietuvos Respubliką asmeniniam vartojimui tabako gaminių kiekį nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Uostomojo ir kramtomojo tabako gaminių importas į Lietuvos Respubliką draudžiamas.

Įmonėms importuoti tabaką ir tabako gaminius į Lietuvos Respubliką draudžiama:

- 1) be Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos pavedimu VTAKT išduotos licencijos;
- 2) be įmonės gamintojos išduotos atitikties deklaracijos ir (ar) pažymėjimo (sertifikato), liudijančių kiekvienos tabako gaminių siuntos kokybę, o importuojant tabako gaminių gamybai skirtą tabaką, – be gamintojo išduotos atitikties deklaracijos, liudijančios, kad tabakas tinka tabako gaminių gamybai;
- 3) be užrašų lietuvių kalba ant tabako gaminių pakuočių šoninių pusių apie juose esančių maksimaliai leistinų dervų ir nikotino kiekius;
- 4) be banderolių;
- 5) be įspėjamųjų užrašų lietuvių kalba ant tabako gaminių pakuočių apie kenksmingą tabako poveikį sveikatai.

Įmonėms leidžiama importuoti į Lietuvos Respubliką tik tokius tabako gaminius, kuriuose sveikatai kenksmingų medžiagų kiekiai neviršija normų, nustatytų Lietuvos Respublikos teisės aktuose.

Tabako ir tabako gaminių importo licencijavimo taisyklės, remdamosi šiuo ir Lietuvos Respublikos įmonių įstatymu, nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Licencija importuoti tabako gaminius išduodama neterminuotam laikui.

Įmonėms, turinčioms licencijas importuoti į Lietuvos Respubliką tabaką ar tabako gaminius, perduoti pagal sutartį teisę importuoti juos kitiems ūkio subjektams naudojant gabenimo dokumentuose šių įmonių pavadinimus draudžiama.

Importuojamų į Lietuvos Respubliką tabako gaminių specialaus ženklavimo ir jo taikymo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Jeigu pažeisti šio straipsnio reikalavimai, tabako gaminiai konfiskuojami ir sunaikinami Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1178](#), 99.05.11, *Žin.*, 1999, Nr.50-1597 (99.06.09)

Nr. [VIII-1568](#), 00.03.16, *Žin.*, 2000, Nr.28-758 (00.04.05)

Nr. [IX-942](#), 2002-06-11, *Žin.*, 2002, Nr. 68-2757 (2002-07-03)

9 straipsnis. Leidimai vidaus prekybai tabako gaminiais

Didmeninė prekyba tabako gaminiais leidžiama tik turint Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos pavedimu VTAKT išduotas licencijas. Licencija didmeninei prekybai tabako gaminiais išduodama neterminuotam laikui.

Mažmeninė prekyba tabako gaminiais leidžiama tik turint atitinkamos savivaldos vykdomosios institucijos nustatyta tvarka išduotas licencijas.

Tabako gaminių prekybos licencijavimo taisyklės, remdamosi šiuo ir Lietuvos Respublikos įmonių įstatymu, nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1568](#), 00.03.16, Žin., 2000, Nr. 28-758 (00.04.05)

Nr. [IX-942](#), 2002-06-11, Žin., 2002, Nr. 68-2757 (2002-07-03)

10 straipsnis. Tabako gaminių pardavimo ribojimai ir vidaus prekybos jais valstybinis reguliavimas

Lietuvos Respublikoje prekiauti uostomuoju ir kramtomuoju tabaku yra draudžiama.

Lietuvos Respublikoje realizuoti, laikyti, gabenti tabako gaminius, išskyrus tranzitu gabenamus ir eksportuojamus, draudžiama:

1) be įmonės gamintojos išduotos atitikties deklaracijos ir (ar) pažymėjimo (sertifikato), liudijančių šių gaminių kokybę, arba be žymos juridinę galią turinčiuose tabako gaminius lydinčiuose dokumentuose, kad tabako gaminių kokybė atitinka normatyvinių dokumentų reikalavimus. Tabako gaminių kokybę liudijančių dokumentų įforminimo reikalavimus nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija;

2) jeigu juose esančių sveikatai kenksmingų medžiagų kiekiai viršija Lietuvos Respublikos norminiuose dokumentuose nustatytas normas;

3) parduodant (cigaretės, cigarilės, papirosus) vienetais;

4) be banderolių;

5) be užrašų lietuvių kalba ant tabako gaminių pakuočių šoninių pusių apie juose esančių dervų ir nikotino kiekius;

6) be įspėjamųjų užrašų lietuvių kalba ant tabako gaminių pakuočių apie kenksmingą rūkymo poveikį sveikatai;

7) jeigu tabako gaminių prekinis žymėjimas neatitinka šio įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimų;

8) asmenims iki 18 metų;

9) be tabako gaminių įsigijimą patvirtinančių juridinę galią turinčių dokumentų. Tabako gaminių įsigijimą patvirtinantys juridinę galią turintys dokumentai turi būti visose tabako gaminių realizavimo, laikymo, saugojimo vietose;

10) jeigu jie yra falsifikuoti;

11) jeigu jie yra kontrabandiniai;

12) laikyti, saugoti tabako gaminius – įmonėms, neturinčioms licencijos verstis tabako gaminių gamyba arba importu, didmenine ar mažmenine prekyba.

Tabako gaminių pardavėjai turi teisę prirėkęs reikalauti iš asmenų, perkančių tabako gaminius, pateikti asmens amžių liudijantį dokumentą.

Įspėjamųjų užrašų ant tabako gaminių pakuočių turinį, formą, šių užrašų užimamo ploto bei apipavidalinimo reikalavimus, taip pat jų atnaujinimo terminus nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

Lietuvos Respublikoje draudžiama prekiauti tabako gaminiais:

1) farmacijos įmonėse, sveikatos priežiūros, švietimo įstaigose;

2) mažmeninės prekybos įmonėse, kuriose vaikams skirtų prekių dalis sudaro 50 ir daugiau procentų mažmeninės prekių apyvartos;

3) naudojantis prekybos automatais;

4) asmenims iki 18 metų.

Prekybos tabako gaminiais vietose, išskyrus patalpas, kuriose vykdoma tabako gaminių didmeninė prekyba, privalo būti užrašai apie kenksmingą tabako poveikį sveikatai ir informuojantys, kad yra draudžiama parduoti tabako gaminius asmenims iki 18 metų. Įspėjimų tekstus ir jų užrašymo tvarką bei apipavidalinimo reikalavimus nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

Juridiniai ir fiziniai asmenys, realizuojantys, laikantys arba gabenantys nekokybiškus, falsifikuotus, kontrabandinius tabako gaminius arba tabako gaminius, nustatyta tvarka nepaženklinčius banderolėmis, suklastoję tabako gaminių įsigijimą patvirtinančius dokumentus, kokybę liudijančius

atitikimo pažymėjimus ar banderoles, realizuojantys tabako gaminius asmenims iki 18 metų, atsako pagal šį ir kitus įstatymus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1178](#), 99.05.11, *Žin.*, 1999, Nr. 50-1597 (99.06.09)

Nr. [IX-942](#), 2002-06-11, *Žin.*, 2002, Nr. 68-2757 (2002-07-03)

III SKYRIUS. TABAKO GAMINIŲ VARTOJIMO MAŽINIMAS IR KONTROLĖ

11 straipsnis. Tabako gaminių rėmimo ribojimas ir reklamos draudimas

Lietuvoje draudžiama tabako gaminius remti šiais būdais:

- 1) dalį produkcijos išduoti veltui arba kaip premiją;
- 2) visuomenės informavimo priemonėse išspausdintų kuponų savininkams taikyti fiksuotas nuolaidas;
- 3) nemokamai platinti tabako gaminius arba jų naujus pavyzdžius;
- 4) teikti tabako gaminius į loterijas, konkursus, sporto varžybas, žaidimus kaip prizus arba kartu su jais;
- 5) organizuoti mažmeninės prekybos subjektų konkursus, kurie remtų tabako gaminių pardavimą;
- 6) remti renginius, skirtus asmenims iki 18 metų, taip pat tabako gaminių rėmimo veiklai pasitelkti asmenis iki 18 metų;

1 dalis papildoma 7 punktu nuo 2003 m. liepos 1 d.:

- 7) realizuoti prekes, imituojančias tabako gaminius ar jų pakuotes (žaislus, maisto produktus ir kita).

Lietuvos Respublikos Vyriausybė įmonėms, užsiimančioms vidaus prekyba tabako gaminiais, turi teisę nustatyti ir kitus tabako gaminių rėmimo ribojimus.

Lietuvos Respublikoje tabako gaminių reklama, taip pat paslėpta tabako gaminių reklama yra draudžiama.

Šio straipsnio trečiojoje dalyje nustatytas tabako gaminių reklamos draudimas netaikomas informacijai apie tabako gaminius šių gaminių prekybos vietose, informaciniams pranešimams, kurie skirti tik tabako verslo specialistams, ir tabako gaminius gaminančių arba jais prekiaujančių įmonių registruotiems pavadinimams (jei tabako gaminio ar tabako gaminių gamintojo pavadinimas yra sudėtinė šių įmonių registruoto pavadinimo dalis) bei prekės ženklams, kai šie pavadinimai ir prekės ženklai pateikiami iškabose ant šių įmonių buveinės ar padalinio pastato bei įmonių specializuoto transporto.

Tabako gaminių prekybos vietose Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka apie tabako gaminius leidžiama pateikti tik šią informaciją:

- 1) gamintojo, prekybos įmonės pavadinimas ir adresas, prekės ženklas, prekybos rūšis (didmeninė ar mažmeninė);
- 2) tabako gaminių pavadinimas ir rūšis;
- 3) žodžiai „Prekiaujame“ arba „Parduodame“;
- 4) tabako dervų, nikotino ir kitų kenksmingų sveikatai medžiagų rūkaluose koncentracija;
- 5) tabako gaminių kainos;
- 6) informacija apie tabako gaminių vartojimo žalą sveikatai.

Tabako gaminių gamintojai ir (ar) importuotojai kiekvienais metais ne vėliau kaip iki gegužės 1 dienos Vyriausybės nustatyta tvarka pateikia Vyriausybės įgaliotai institucijai raštišką ataskaitą, iš kokių sudedamųjų dalių pagaminti pardavimui Lietuvos Respublikoje skirti tabako gaminiai. Šioje ataskaitoje pateikiama:

- 1) bendras visų numatomų parduoti Lietuvos Respublikoje tabako gaminių rūšių ir į juos dedamų visų sudedamųjų dalių sąrašas;
- 2) bendras sąrašas (suskirstant pagal tabako gaminių visas sudedamąsias dalis) visų sudedamųjų dalių, dedamų į kitas nei tabakas sudedamąsias dalis, kurios naudojamos bet kurios rūšies tabako gaminiams, skirtiems parduoti Lietuvos Respublikoje;

3) informacija apie Lietuvos Respublikoje parduodamus visų rūšių tabako gaminius, nurodant visas sudedamąsias dalis, dedamas į tabaką, išskyrus komercine paslaptimi laikomą informaciją apie konkretaus gaminio sudėtį.

Straipsnio pakeitimai:

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, [Nutarimas](#)

97.02.13, Žin., 1997, Nr.15-314 (97.02.19)

Nr. [VIII-1178](#), 99.05.11, Žin., 1999, Nr.50-1597 (99.06.09)

Nr. [VIII-1490](#), 99.12.21, Žin., 2000, Nr.1-4 (00.01.05)

Nr. [IX-942](#), 2002-06-11, Žin., 2002, Nr. 68-2757 (2002-07-03)

Nr. [IX-1336](#), 2003-01-28, Žin., 2003, Nr. 17-710 (2003-02-19), įsigalioja nuo 2003-07-01

12 straipsnis. Tabako gaminių pakuočių apipavidalinimo reikalavimai

Lietuvos Respublikoje gaminamų tabako gaminių pavadinimų reikalavimus nustato Lietuvos Respublikos valstybinis patentų biuras.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-124](#), 2000 12 21, Žin., 2000, Nr. 113-3615 (2000 12 30), įsigalioja nuo 2001 01 01

13 straipsnis. Tabako gaminių vartojimo mažinimo ekonominio reguliavimo priemonės

Tabako gaminių apmokestinimo maito mokesčiu ir akcizais tvarką nustato įstatymai ir kiti teisės aktai.

Tabako gaminius įtraukti į minimalų maisto produktų ir ne maisto prekių rinkinį minimaliam gyvenimo lygiui apskaičiuoti draudžiama.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1178](#), 99.05.11, Žin., 1999, Nr.50-1597 (99.06.09)

14 straipsnis. Tabako gaminių vartojimo ribojimas

Lietuvos Respublikoje rūkyti draudžiama:

1) visose auklėjimo, švietimo, sveikatos priežiūros įstaigose, taip pat salėse, kuriose vyksta sporto varžybos bei kiti renginiai;

2) darbo vietose, esančiose uždaroje patalpose, išskyrus specialias rūkymo vietas;

3) bendrose gyvenamosiose, kitose bendro naudojimo patalpose, kuriose nerūkantieji gali būti priversti kvėpuoti tabako dūmais užterštu oru;

4) visų rūšių viešajame transporte, išskyrus tolimojo susisiekimo traukinius, kuriuose turi būti numatyti atskiri vagonai nerūkantiems ir rūkantiems, taip pat lėktuvus;

5) viešose vietose uniformuotiems Lietuvos Respublikos pareigūnams, išskyrus specialias rūkymo vietas.

Įmonėse, įstaigose, organizacijose rūkyti leidžiama tik specialiai įrengtose patalpose (vietose), kurių įrengimo ir eksploatavimo reikalavimus nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Viešbučiuose, restoranuose ir kavinėse turi būti skirtos vietos nerūkantiems.

Savivaldybės turi teisę uždrausti rūkyti viešose vietose (parkuose, skveruose ir kt.).

Darbdaviai, vadovai privalo užtikrinti, kad būtų iškabinti matomose vietose įspėjantys užrašai apie draudimą rūkyti nustatytose vietose.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1178](#), 99.05.11, Žin., 1999, Nr.50-1597 (99.06.09)

15 straipsnis. Visuomenės informavimas apie tabako gaminius, rūkymo žalą sveikatai

Visos švietimo įstaigos, suderinusios su Sveikatos apsaugos ministerija, privalo įtraukti į ugdymo programas žinias apie tabako gaminius, jų vartojimo daromą žalą sveikatai, sveikatai palankios aplinkos, užkertančios kelią rūkymo daromai žalai, sveikos gyvensenos formavimą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1178](#), 99.05.11, Žin., 1999, Nr.50-1597 (99.06.09)

16 straipsnis. Tabako kontrolės programos

Lietuvos Respublikos Vyriausybė rengia, tvirtina ir įgyvendina valstybės tabako kontrolės programą. Valstybės tabako kontrolės programa finansuojama iš Valstybinio sveikatos fondo lėšų.

Valstybės tabako kontrolės programos tikslams savivaldybės rengia ir įgyvendina savivaldybių tabako kontrolės programas. Savivaldybių tabako kontrolės programos finansuojamos iš savivaldybių sveikatos fondų lėšų. Savivaldybių sveikatos fondų steigimo ir jų lėšų šaltinių formavimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymas, kiti įstatymai ir teisės aktai.

Kiti fiziniai bei juridiniai asmenys, visuomeninės organizacijos gali rengti ir kitas tabako kontrolės programas, dėl jų rengimo ir įgyvendinimo teikti pasiūlymus Lietuvos Respublikos Vyriausybei, Nacionalinei sveikatos tarybai, VTAKT ir kitoms valstybės tabako kontrolės politiką formuojančioms ir įgyvendinančioms institucijoms.

Tabako kontrolės programos rengiamos, finansuojamos, įgyvendinamos ir kontroliuojamos pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytus sveikatos programų rengimo, tvirtinimo, finansavimo, įgyvendinimo ir kontrolės nuostatus.

17 straipsnis. Tabako gaminių gamybos, prekybos, importo, eksporto, vartojimo, jo daromos žalos sveikatai ir ūkiui statistika

Tabako gaminių gamybos, vidaus ir užsienio prekybos statistikoje naudojamos apskaitos ir statistikos informacijos teikimo bei skelbimo tvarką tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

IV SKYRIUS.

VALSTYBĖS TABAKO KONTROLĖS POLITIKĄ KOORDINUOJANTYS IR VYKDOMIEJI SUBJEKTAI BEI JŲ KOMPETENCIJA

18 straipsnis. Valstybės tabako kontrolės politikos vykdomųjų institucijų sistema

Valstybės tabako kontrolę pagal savo kompetenciją atlieka VTAKT, savivaldybių vykdomosios institucijos, Valstybinė mokesčių inspekcija, policija, Valstybinė ne maisto produktų inspekcija prie Ūkio ministerijos bei sveikatos priežiūros sistemos įstaigos. Šių institucijų kompetenciją tabako kontrolės srityje nustato šis ir kiti Lietuvos Respublikos įstatymai bei teisės aktai.

Tabako gaminių reklamos draudimo laikymąsi, įskaitant klaidinančią ir lyginamąją reklamą, taip pat paslėptą tabako gaminių reklamą, pagal savo kompetenciją kontroliuoja VTAKT, Nacionalinė vartotojų teisių apsaugos taryba, Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, savivaldybių vykdomosios institucijos ir valstybės įstaiga, atsakinga už kultūros vertybių apsaugą. Šių institucijų kompetenciją tabako gaminių reklamos kontrolės srityje nustato šis ir kiti Lietuvos Respublikos įstatymai bei teisės aktai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1178](#), 99.05.11, Žin., 1999, Nr.50-1597 (99.06.09)

Nr. [IX-942](#), 2002-06-11, Žin., 2002, Nr. 68-2757 (2002-07-03)

V SKYRIUS.

ATSAKOMYBĖS UŽ TABAKO KONTROLĖS ĮSTATYMO PAŽEIDIMUS TAIKYMO TVARKA

19 straipsnis. Atsakomybė už Tabako kontrolės įstatymo pažeidimus

Asmenys, pažeidę Tabako kontrolės įstatymo reikalavimus, atsako šio įstatymo ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

20 straipsnis. Administracinės atsakomybės už Tabako kontrolės įstatymo pažeidimus taikymo tvarka

Piliečius ir pareigūnus administracinę atsakomybę už Tabako kontrolės įstatymo pažeidimus Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka traukia ir administracinės nuobaudas skiria valstybės įgaliotų institucijų pareigūnai.

Piliečių ir pareigūnų patraukimas administracinę atsakomybę neatleidžia jų nuo prievolės atlyginti Tabako kontrolės įstatymo pažeidimais padarytą žalą sveikatai.

Lietuvos Respublikoje pagaminti, į ją įvežti arba joje realizuojami tabako gaminiai, kurie neatitinka reikalavimų, nustatomų Lietuvos Respublikos teisės aktuose, Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso nustatyta tvarka privalo būti konfiskuojami ir sunaikinami.

21 straipsnis. Ekonominių sankcijų už Tabako kontrolės įstatymo pažeidimus taikymas

Valstybinė tabako ir alkoholio kontrolės tarnyba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės arba Nacionalinė vartotojų teisių apsaugos taryba, arba Valstybinė ne maisto produktų inspekcija prie Ūkio ministerijos, arba Valstybinė mokesčių inspekcija, arba savivaldybių vykdomosios institucijos, arba teismai pagal savo kompetenciją turi teisę skirti įmonėms, įstaigoms, organizacijoms baudas už šio įstatymo pažeidimus.

Tabako auginimas, jo gaminių gaminimas, importas bei prekyba, neturint šiai veiklai atitinkamo leidimo ar licencijos, užtraukia komercinės-ūkinės veiklos subjektams penkiasdešimties tūkstančių litų baudą. Baudas skiria VTAKT bei savivaldos vykdomosios institucijos.

Tabako gaminių gamyba, pateikimas į rinką ir realizavimas, laikymas, gabenimas Lietuvos Respublikoje, nesilaikant šio įstatymo 7 straipsnio pirmosios ir trečiosios dalių reikalavimų, gaminių įsigijimą patvirtinančių juridinę galią turinčių dokumentų neturėjimas, tabako gaminių laikymas, saugojimas neturint licencijos užsiimti tabako gaminių gamyba arba importu, didmenine ar mažmenine prekyba užtraukia komercinės-ūkinės veiklos subjektams dvidešimties tūkstančių litų baudą, o šioje dalyje numatytas pažeidimas, padarytas per vienerius metus nuo ankstesnio pažeidimo, – penkiasdešimties tūkstančių litų baudą. Už šioje dalyje numatytus pažeidimus baudas pagal savo kompetenciją skiria Nacionalinė vartotojų teisių apsaugos taryba, Valstybinė mokesčių inspekcija, VTAKT, teismai. Nacionalinė vartotojų teisių apsaugos taryba, išnagrinėjusi Valstybinės ne maisto produktų inspekcijos prie Ūkio ministerijos pateiktus dokumentus, šioje dalyje numatytas baudas skiria tuomet, jeigu tabako gaminy, kuris neatitinka nustatytų kokybės reikalavimų ir kuriame esantis sveikatai kenksmingų medžiagų kiekis viršija nustatytas normas, buvo pateiktas į rinką. Šiuo atveju Valstybinė ne maisto produktų inspekcija prie Ūkio ministerijos surašo Nacionalinės vartotojų teisių apsaugos tarybos nustatytos formos protokolą, kad nesaugus gaminy buvo pateiktas į rinką, ir kartu su reikalingais įrodymais ne vėliau kaip per 3 darbo dienas jį perduoda Nacionalinei vartotojų teisių apsaugos tarybai.

Tabako gaminių importo reikalavimų, nustatytų šio įstatymo 8 straipsnio antrosios dalies 2, 3, 4, 5 punktuose, trečiojoje ir penktojoje dalyse, ir tabako gaminių pardavimo reikalavimų, nustatytų šio įstatymo 10 straipsnio pirmojoje, antrojoje, penktojoje ir šeštojoje dalyse, pažeidimas užtraukia komercinės-ūkinės veiklos subjektams dvidešimties tūkstančių litų baudą.

Šių reikalavimų pažeidimas, padarytas pakartotinai per vienerius metus nuo ankstesnio pažeidimo, užtraukia komercinės-ūkinės veiklos subjektams penkiasdešimties tūkstančių litų baudą.

Už šio įstatymo reikalavimų pažeidimus baudas skiria:

1) už 8 straipsnio antrosios dalies 2, 3 ir 5 punktų, trečiosios dalies reikalavimų nesilaikymą – Valstybinė ne maisto produktų inspekcija prie Ūkio ministerijos, už 10 straipsnio antrosios dalies 1, 5, 6 ir 7 punktų nesilaikymą – Valstybinė ne maisto produktų inspekcija prie Ūkio ministerijos, VTAKT;

2) už 8 straipsnio antrosios dalies 4 punkto reikalavimų nesilaikymą – Valstybinė mokesčių inspekcija, teismai, už 10 straipsnio antrosios dalies 4 punkto reikalavimų nesilaikymą – Valstybinė mokesčių inspekcija, VTAKT, teismai;

3) už 10 straipsnio antrosios dalies 3, 8 punktų, 10 straipsnio pirmosios, penktosios ir šeštosios dalių reikalavimų nesilaikymą – VTAKT, savivaldybių vykdomosios institucijos.

Tabako gaminių rėmimo ribojimo ir reklamos draudimo reikalavimų, nustatytų 11 straipsnio pirmojoje, trečiojoje, ketvirtjoje ir penktojoje dalyse, nesilaikymas užtraukia komercinės-ūkinės veiklos subjektams penkių tūkstančių litų baudą, o šių reikalavimų pakartotinis pažeidimas, padarytas per vienerius metus nuo ankstesnio pažeidimo, – dešimties tūkstančių litų baudą. Baudas už šiuos pažeidimus skiria Valstybinė tabako ir alkoholio kontrolės tarnyba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (išskyrus pažeidimus visuomenės informavimo priemonėse). Baudas už šio įstatymo 11 straipsnio pirmojoje, trečiojoje, ketvirtjoje ir penktojoje dalyse nustatytų reikalavimų pažeidimus visuomenės informavimo priemonėse skiria Nacionalinė vartotojų teisių apsaugos taryba.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1178](#), 99.05.11, *Žin.*, 1999, Nr.50-1597 (99.06.09)

Nr. [VIII-1568](#), 00.03.16, *Žin.*, 2000, Nr.28-758 (00.04.05)

Nr. [VIII-1830](#), 00.07.11, *Žin.*, 2000, Nr.61-1832 (00.07.26)

Nr. [IX-942](#), 2002-06-11, *Žin.*, 2002, Nr. 68-2757 (2002-07-03)

22 straipsnis. Piniginių baudų išieškojimas

Šio įstatymo 21 straipsnio pirmojoje dalyje nurodytų institucijų nutarimas skirti piniginę baudą už šio įstatymo pažeidimus, kuriame nurodomas baudos dydis (suma), įteikiamas teisės aktų pažeidėjui.

Piniginė bauda turi būti sumokama į valstybės biudžetą ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo dienos, kurią šio įstatymo pažeidėjams įteiktas nutarimas paskirti baudą.

23 straipsnis. Nesumokėtų piniginių baudų išieškojimas ir delspinigių už laiku nesumokėtas pinigines baudas skaičiavimas

Ūkio subjektų nesumokėtas pinigines baudas kartu su delspinigiais, kurie už kiekvieną dieną sudaro 0,2 procento piniginės baudos dydžio, išieško šio įstatymo 21 straipsnio pirmojoje dalyje nurodytos institucijos ne ginčo tvarka.

24 straipsnis. Nutarimo taikyti ekonominę sankciją vykdymo atidėjimas

Jei yra aplinkybių, dėl kurių nedelsiant įvykdyti nutarimą taikyti ekonominę sankciją negalima, šio įstatymo 21 straipsnio pirmojoje dalyje nurodytos institucijos pareigūnas, kuris priėmė nutarimą, pagal ūkinių subjektų, kurių atžvilgiu priimtas nutarimas, motyvuotą pareiškimą gali atidėti nutarimo vykdymą iki dviejų mėnesių.

Nutarimų taikyti ekonomines sankcijas atidėjimo pagrindus nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

25 straipsnis. Nutarimų dėl ekonominių sankcijų taikymo apskundimas

Ūkio subjektai, nesutinkantys su šio įstatymo 21 straipsnio pirmojoje dalyje nurodytų institucijų nutarimu taikyti ekonomines sankcijas, gali per vieną mėnesį nuo nutarimo įteikimo dienos kreiptis į teismą dėl minėto nutarimo atšaukimo arba jo pakeitimo ir nuostolių atlyginimo.

Kreipimasis į teismą nesustabdo šio įstatymo 21 straipsnio pirmojoje dalyje nurodytų institucijų nutarimų taikyti ekonomines sankcijas vykdymo, jeigu teismas nenustato kitaip.

Šio įstatymo 21 straipsnio pirmojoje dalyje nurodytos institucijos nutarimas dėl ekonominių sankcijų už teisės aktų pažeidimus taikymo ir jų pagrindimas skelbiami viešai.

26 straipsnis. Nuostolių atlyginimo tvarka

Ūkio subjektų nuostoliai, patirti dėl šio įstatymo 21 straipsnio pirmojoje dalyje nurodytų institucijų sprendimų, pažeidžiančių šio įstatymo reikalavimus, atlyginami iš šių institucijų lėšų, kurios vėliau išieškomos iš kaltųjų asmenų.

27 straipsnis. Išieškotų ekonominių sankcijų sumų naudojimas

Lėšos, kurias išieško šio įstatymo 21 straipsnyje nurodytos institucijos, naudojamos įstatymų nustatyta tvarka.

28 straipsnis. Ginčai dėl Tabako kontrolės įstatymo pažeidimų

Ginčai, kilę tarp juridinių ir fizinių asmenų dėl šio įstatymo pažeidimų bei materialinės atsakomybės už juos, sprendžiami teismine tvarka.

Ginčai tarp Lietuvos Respublikos ir kitų valstybių juridinių bei fizinių asmenų dėl šio įstatymo pažeidimų sprendžiami Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka, jeigu Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse nenumatyta kitaip.

VI SKYRIUS. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

29 straipsnis. Lietuvos Respublikos tabako kontrolės įstatymo įsigaliojimas

Lietuvos Respublikos tabako kontrolės įstatymo 4 straipsnis, 6 straipsnio antroji dalis, 7 straipsnio pirmoji, antroji, ketvirtoji, penktoji ir šeštoji dalys, 8 straipsnio trečioji, šeštoji ir septintoji dalys, 9 straipsnio trečioji dalis, 10 straipsnio ketvirtoji ir šeštoji dalys, 11 straipsnio penktoji dalis, 12 straipsnis, 14 straipsnio antroji dalis, 16 straipsnio pirmoji ir ketvirtoji dalys, 17 straipsnis, 24 straipsnio antroji dalis, 27 straipsnis įsigalioja Lietuvos Respublikos tabako kontrolės įstatymo įgyvendinimo įstatymo nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-942](#), 2002-06-11, *Žin.*, 2002, Nr. 68-2757 (2002-07-03)

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [VIII-1178](#), 1999.05.11, Žin., 1999, Nr.50-1597 (1999.06.09)
LIETUVOS RESPUBLIKOS TABAKO KONTROLĖS ĮSTATYMO 1, 2, 7, 8, 10, 11, 13, 14, 15, 18, 21 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS
2.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [VIII-1490](#), 1999.12.21, Žin., 2000, Nr.1-4 (2000.01.05)
LIETUVOS RESPUBLIKOS TABAKO KONTROLĖS ĮSTATYMO 11 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS
3.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [VIII-1568](#), 2000.03.16, Žin., 2000, Nr.28-758 (2000.04.05)
TABAKO KONTROLĖS ĮSTATYMO 6, 8, 9, 21 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS
4.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [VIII-1830](#), 2000.07.11, Žin., 2000, Nr.61-1832 (2000.07.26)
TABAKO KONTROLĖS ĮSTATYMO 21 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS
5.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [IX-124](#), 2000 12 21, Žin., 2000, Nr. 113-3615 (2000 12 30)
TABAKO KONTROLĖS ĮSTATYMO 12 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS
Šis įstatymas įsigalioja nuo 2001 m. sausio 1 d.
6.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [IX-942](#), 2002-06-11, Žin., 2002, Nr. 68-2757 (2002-07-03)
TABAKO KONTROLĖS ĮSTATYMO 1, 6, 8, 9, 10, 11, 18, 21, 29 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS
7.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [IX-1336](#), 2003-01-28, Žin., 2003, Nr. 17-710 (2003-02-19)
TABAKO KONTROLĖS ĮSTATYMO 11 STRAIPSNIO PAPILDYMO ĮSTATYMAS
Šis įstatymas įsigalioja nuo 2003 m. liepos 1 d.

*** Pabaiga ***

Konstitucinio Teismo nutarimai:

1.
Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, [Nutarimas](#)
1997.02.13, Žin., 1997, Nr.15-314 (1997.02.19)
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ALKOHOLIO KONTROLĖS ĮSTATYMO 1 IR 30 STRAIPSNIŲ,
LIETUVOS RESPUBLIKOS TABAKO KONTROLĖS ĮSTATYMO 1, 3 IR 11 STRAIPSNIŲ, TAIP PAT

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 1996 M. VASARIO 2 D. NUTARIMO NR. 179 “DĖL
ALKOHOLIO REKLAMOS KONTROLĖS” ATITIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI

*** Pabaiga ***

Redagavo: Aušrinė Trapinskienė (2003-02-24)
autrap@lrs.lt